

**Szanowna Pani
P.**

W odpowiedzi na Pani wniosek z dnia 10 kwietnia 2026 r. dotyczący wyjaśnienia zagadnień z zasad etyki i wykonywania zawodu dotyczących przepisów art. 1 ust. 1, art. 2, art. 3 ust. 2-5, art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 9 ust. 1-4 oraz art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. 2024, poz. 499) oraz art. 3 ust. 1, art. 6, art. 7 ust. 1-3, art. 8, art. 9, art. 10 ust. 1-2, art. 11 ust. 1-2, art. 12 ust. 1-2, art. 15 ust. 1-3, art. 16, art. 17, art. 19 ust. 1-2, art. 23, art. 25 ust. 1-3 oraz pomocniczo art. 26-30 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w zakresie dopuszczalności wykonywania przez radcę prawnego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę czynności polegających na:

- 1) realizowaniu funkcji nadzorczej, operacyjnej, kontrolnej, egzekucyjnej, obejmującej monitorowanie realizacji działań operacyjnych, naprawczych lub mitygujących ryzyka przez jednostki biznesowe, śledzenie terminowości wdrożeń, egzekwowanie działań naprawczych, nadzorowanie i egzekwowanie wykonania obowiązków przez inne jednostki biznesowe i compliance/AML;
- 2) formułowaniu przez radcę prawnego samodzielnej oceny prawnej dotyczącej zagadnień regulacyjnych w innych jurysdykcjach bez wsparcia lokalnych doradców prawnych lub lokalnych funkcji prawnych właściwych dla danego porządku prawnego;

Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych, mając na uwadze przedstawiony we wniosku stan faktyczny oraz uzasadnienie pytań, informuje, że:

- 1) W odniesieniu do przedstawionych we wniosku kategorii czynności należy uznać, że mogą występować zarówno przypadki, w których będą one pozostawać w bezpośrednim związku z wykonywaniem zawodu radcy prawnego lub będą podporządkowane świadczeniu pomocy prawnej jako świadczeniu głównemu albo będą one stanowić działalność radcy prawnego niepozostającą w bezpośrednim związku ze świadczeniem pomocy prawnej. Zależać to będzie od konkretnego stanu faktycznego. Każdorazowa ocena podejmowanych czynności, w szczególności kwestii związanych z zachowaniem tajemnicy

zawodowej, niezależnością oraz zajęciami niedopuszczalnymi i konfliktem interesów, powinna należeć do radcy prawnego. Nie jest jednak możliwe przesądzenie *a priori* możliwości naruszenia konkretnych zasad etyki i wykonywania zawodu bez uprzedniej analizy indywidualnego stanu faktycznego.

- 2) W odniesieniu do opisanego we wniosku zagadnienia dotyczącego możliwości formułowania przez radcę prawnego samodzielnej oceny prawnej dotyczącej zagadnień regulacyjnych w innych jurysdykcjach bez wsparcia lokalnych doradców prawnych lub lokalnych funkcji prawnych właściwych dla danego porządku prawnego wskazać należy, że radcowie prawni nie mają co do zasady kwalifikacji do świadczenia pomocy prawnej z zakresu prawa obcego. Wyjątkiem byłyby sytuacje posiadania przez radcę prawnego kierunkowego wykształcenia z zakresu konkretnego prawa obcego.

Wyjaśniając powyższe, Komisja wskazuje, co następuje:

- I. Ocena zagadnienia będącego przedmiotem odpowiedzi Komisji została dokonana z uwzględnieniem:
 - a) ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 499 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o radcach prawnych” lub „u.r.p.”,
 - b) Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (w brzmieniu stanowiącym załącznik do Uchwały nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego), zwanego dalej „Kodeks Etyki Radcy Prawnego” lub „Kodeks” lub „KERP”,
 - c) Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego (w brzmieniu stanowiącym załącznik do Uchwały nr 917/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 8 marca 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego), zwanego dalej „Regulamin” lub „RUZ”.
- II. Uzasadnienie odpowiedzi Komisji w przedstawionej sprawie:
 1. Świadczenie pomocy prawnej przez radcę prawnego polega w szczególności na udzielaniu porad i konsultacji prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed urzędami i sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy (art. 6 ust. 1 u.r.p.). Zgodnie

z art. 2 u.r.p. pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego ma na celu ochronę prawną interesów podmiotów, na których rzecz jest wykonywana. Wykonywanie zawodu radcy prawnego polega na świadczeniu pomocy prawnej (art. 4 u.r.p.). Przepisy ustawy o radcach prawnych regulujące wykonywanie zawodu radcy prawnego nie wprowadzają ograniczeń do podejmowania nieprawniczej aktywności przez radcę prawnego na podstawie stosunku pracy. Jedynym ustanowionym w tej ustawie ograniczeniem jest niełączenie wykonywania zawodu z aktywnością zawodową związaną z innymi zawodami prawniczymi lub też funkcjami publicznymi (art. 27 u.r.p.).

2. Zgodnie z art. 9 ust. 4 u.r.p.,¹ radcy prawnemu nie można polecać wykonania czynności wykraczającej poza zakres pomocy prawnej. *„Komentowana regulacja wprowadza ogólny zakaz polecenia (powierzenia) radcom prawnym do wykonania czynności innych niż stanowiące pomoc prawną. Jej celem jest zapewnienie radcom prawnym niezależności w wykonywaniu swoich obowiązków poprzez uniemożliwienie wnikania ich w realizację obowiązków, w wykonaniu których nie mają wynikającej z RadPrU ustawowej ochrony swej niezależności, a jedynie podlegają ogólnej regulacji KP.”*¹ Nadto, wskazuje się, że *„przepis ten expressis verbis przewiduje, że pracodawca nie może polecać radcy prawnemu - czyli osobie wykonującej zawód radcy prawnego w ramach stosunku pracy (osobie posiadającej tytuł zawodowy "radca prawny" i zatrudnionej na stanowisku radcy prawnego) wykonania czynności wykraczającej poza zakres pomocy prawnej”*.² Podkreślić należy, że radca prawny zatrudniony, zgodnie z art. 9 ust. 4 u.r.p., nie może zostać zobowiązany przez pracodawcę do wykonywania czynności wykraczających poza pomoc prawną oraz nie może samodzielnie wyrazić zgody na ich wykonywanie (wyjątkiem w tym zakresie jest koordynacja pomocy prawnej w jednostce organizacyjnej).³ Nadto, *„wykonywanie na stanowisku radcy prawnego czynności innych niż świadczenie pomocy prawnej (oraz innych niż koordynowanie pomocy prawnej w jednostce organizacyjnej) może skutkować ograniczeniem niezależności radcy prawnego, która stanowi jedną z podstawowych zasad wykonywania tego zawodu. Takie zachowanie naruszać będzie art. 25 ust. 1 KERP, w którym wskazano, że radca prawny nie może zajmować się sprawami ani w jakikolwiek sposób uczestniczyć w czynnościach, które ograniczałyby jego niezależność, uwłaczały godności zawodu, podważały*

¹ M. Okoń[w:] T. Scheffler(red.), Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, wyd. 2, 2022, art. 9,

² M. Skowrońska, Wykonywanie zawodu, s. 76,

³ M. Okoń[w:] T. Scheffler(red.), Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, wyd. 2, 2022, art. 9,

do niego zaufanie albo groziły naruszeniem tajemnicy zawodowej. Może to więc rodzić podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego.”⁴

3. W myśl art. 25 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, radca prawny nie może prowadzić jakiejkolwiek działalności lub w jakikolwiek sposób uczestniczyć w czynnościach, które ograniczałyby jego niezależność, uchybiałyby godności zawodu, stwarzałyby zagrożenie dla tajemnicy zawodowej lub powodowałyby wystąpienie konfliktu interesów. Zgodnie natomiast z ust. 2 powołanego przepisu radca prawny w ramach wykonywania zawodu może, z zastrzeżeniem ust. 1, wykonywać czynności pozostające z nim w bezpośrednim związku lub podporządkowane świadczeniu pomocy prawnej jako świadczeniu głównemu. W ust. 3 wskazano, że działalność radcy prawnego, w szczególności zawodowa lub gospodarcza, niebędąca świadczeniem pomocy prawnej lub niepozostająca z nią w bezpośrednim związku, może być wykonywana jedynie z zastrzeżeniem ust. 1 i powinna być wyraźnie oddzielona od wykonywania zawodu radcy prawnego. Warunki oddzielenia świadczenia pomocy prawnej od innej działalności radcy prawnego określa § 8 Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego, zgodnie z którym „w przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 1 Kodeksu, wyraźne oddzielenie dopuszczalnej działalności radcy prawnego niebędącej świadczeniem pomocy prawnej lub niepozostającej z nią w bezpośrednim związku, w szczególności zawodowej lub gospodarczej, o którym mowa w art. 25 ust. 3 Kodeksu, polega na:
- 1) wyodrębnieniu struktury organizacyjnej takiej działalności od struktury organizacyjnej przeznaczonej do świadczenia pomocy prawnej oraz
 - 2) wyodrębnieniu funkcjonalnym polegającym na rozdzieleniu wszelkich środków, w tym finansowych, służących do prowadzenia innej działalności od środków służących świadczeniu pomocy prawnej oraz
 - 3) wyodrębnieniu rachunkowym zapewniającym ewidencję zdarzeń umożliwiającą rozdzielenie środków finansowych przeznaczonych na prowadzenie innej działalności od środków finansowych związanych ze świadczeniem pomocy prawnej oraz
 - 4) wyodrębnieniu informacyjnym zapewniającym czytelną identyfikację, w ramach której działalności radca prawny w danych okolicznościach występuje.
4. Podkreślenia wymaga okoliczność, że działalność zawodowa lub gospodarcza, niebędąca świadczeniem pomocy prawnej lub niepozostająca z nią w bezpośrednim związku, oprócz warunku jej wyraźnego oddzielenia od

⁴ Ibidem.

świadczenia pomocy prawnej, może być wykonywana tylko, jeżeli nie ogranicza niezależności radcy prawnego, nie uchybia godności zawodu, nie stwarza zagrożenia dla tajemnicy zawodowej czy też nie powoduje wystąpienia konfliktu interesów (art. 25 ust. 1 KERP). W tym zakresie radca prawny zobowiązany jest do indywidualnej oceny podejmowanej działalności w ramach zgodności z zasadami etyki.

5. Wskazać należy, że na radcy prawnym ciąży obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej wyrażony w art. 3 ust. 3 – 6 ustawy o radcach prawnych oraz w art. 9, art. 15 ust. 1, art. 25, art. 26 KERP. Nadto, radca prawny winien unikać konfliktu interesów (art. 10 KERP) i dbać o zachowanie przymiotu niezależności (art. 7 KERP). W konsekwencji, radca prawny – w odniesieniu do konkretnego stanu faktycznego – dokonuje indywidualnej oceny podejmowanych czynności z uwzględnieniem przepisów ustawy o radcach prawnych, Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego.
6. Ryzyka naruszenia zasad etyki i wykonywania zawodu, na gruncie opisanym we wniosku, mogą zmaterializować się w konkretnych stanach faktycznych i dotyczyć w szczególności kwestii związanych z zachowaniem tajemnicy zawodowej, niezależnością oraz zajęciami niedopuszczalnymi i konfliktem interesów. Nie jest jednak możliwe przesądzenie *a priori* możliwości naruszenia konkretnych zasad etyki i wykonywania zawodu bez uprzedniej analizy indywidualnego stanu faktycznego.
7. W odniesieniu do przedstawionych w zapytaniu kategorii czynności należy uznać, że mogą występować zarówno przypadki, w których będą one pozostawać w bezpośrednim związku z wykonywaniem zawodu radcy prawnego lub będą podporządkowane świadczeniu pomocy prawnej jako świadczeniu głównemu albo będą one stanowić działalność radcy prawnego niepozostającą w bezpośrednim związku ze świadczeniem pomocy prawnej. Zależać to będzie od konkretnego stanu faktycznego. Każdorazowa ocena podejmowanych czynności, w szczególności pod kątem możliwości naruszenia wymienionych przepisów ustawy o radcach prawnych, KERP oraz Regulaminu, powinna należeć do radcy prawnego.
8. W odniesieniu natomiast do opisanego we wniosku zagadnienia dotyczącego możliwości formułowania przez radcę prawnego samodzielnej oceny prawnej dotyczącej zagadnień regulacyjnych w innych jurysdykcjach bez wsparcia lokalnych doradców prawnych lub lokalnych funkcji prawnych właściwych dla danego porządku prawnego wskazać należy, że zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach „prawnych radca prawny wykonuje zawód ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego”. Uwagi w szczególności

wymaga, że wiedza prawnicza radcy prawnego obejmuje co do zasady prawo krajowe oraz znajomość prawa Unii Europejskiej (jako części porządku prawnego RP) i umów międzynarodowych, których RP jest stroną. W celu wykonywania zawodu radcy prawnego należy spełnić wymagania określone w ustawie o radcach prawnych – uzyskać wpis na listę radców prawnych oraz złożyć ślubowanie przed dziekanem rady OIRP. Wymogi ustawowe pozwalają wykonywać zawód radcy prawnego poprzez odbycie aplikacji, zdanie egzaminu radcowskiego, jak również poprzez wpis na listę bez aplikacji i egzaminu. Radcowie prawni nie mają co do zasady kwalifikacji do świadczenia pomocy prawnej z zakresu prawa obcego. Wyjątkiem byłyby sytuacje posiadania przez radcę prawnego kierunkowego wykształcenia z zakresu konkretnego prawa obcego. Świadczenie pomocy prawnej z zakresu prawa obcego bez kwalifikacji w tym zakresie mogłoby także uzasadniać zarzut podważania zaufania do zawodu w rozumieniu art. 11 KERP. Istotny pozostaje aspekt należytej staranności i sumienności, który został wysłowny w art. 12 ust. 1 KERP, zgodnie z którym radca prawny zobowiązany jest wykonywać czynności zawodowe sumiennie oraz z należytą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania. Nadto, w myśl ust. 2 powołanego przepisu, radca prawny nie może podjąć się prowadzenia sprawy, jeżeli nie posiada wystarczającej wiedzy lub doświadczenia. Może jednak przyjąć sprawę, jeżeli zapewni sobie współpracę posiadającego stosowną wiedzę lub doświadczenie radcy prawnego lub adwokata albo innej osoby, z którą radca prawny może na podstawie przepisów prawa wspólnie wykonywać zawód.

9. Komisja zwraca uwagę na obowiązki ciążące na radcy prawnym w zakresie szczegółowych zasad dotyczących form wykonywania zawodu (Dział III RWZ). Zgodnie z postanowieniem § 9 ust. 1 RWZ, w przypadku gdy warunki wykonywania zawodu w ramach stosunku pracy nie odpowiadają przepisom prawa, postanowieniom Kodeksu etyki radcy prawnego lub Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego lub utrudniają wykonywanie czynności i obowiązków zawodowych radca prawny obowiązany jest do poinformowania o tym podmiotu go zatrudniającego.
10. Odpowiedzialność dyscyplinarna radcy prawnego wynikająca z przepisu art. 64 u.r.p. jest odpowiedzialnością za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu lub za naruszenie obowiązków zawodowych. Do zadań Komisji nie należy ocena zachowań radców prawnych pod kątem zgodności z prawem lub z zasadami etyki. Kompetencje w tym zakresie należą do ustawowo wskazanych organów samorządu i realizują się w związku z odpowiedzialnością radców prawnych i aplikantów radcowskich, o której

mowa w przepisie art. 64 u.r.p. Stąd, Komisja nie odnosi się do pytań o możliwość przypisania radcy prawnemu odpowiedzialności za odmowę realizacji zadań powierzonych przez pracodawcę. Podobnie, Komisja nie odnosi się do obowiązującego u pracodawcy modelu organizacyjnego. O ile przyjęta organizacja pracy i wynikające z niej warunki wykonywania zawodu, nie odpowiadają przepisom prawa, postanowieniom Kodeksu etyki radcy prawnego oraz Regulaminu wykonywania zawodu, radca prawny ma obowiązek poinformowania o tym podmiotu zatrudniającego. Należyta argumentacja kierowanych wobec pracodawcy postulatów dotyczących organizacji pracy i zakresu obowiązków wymagała będzie usystematyzowania czynności mieszczących się w kategoriach czynności zawodowych radcy prawnego, czynności pozostających z nimi w bezpośrednim związku lub podporządkowanych świadczeniu pomocy prawnej jako świadczeniu głównemu (art. 25 ust. 2 KERP) czy też innych czynności (art. 25 ust. 3 KERP). Obowiązek ten służy klientowi (pracodawcy), na rzecz którego świadczona jest pomoc prawna przez radcę prawnego, co ma na celu ochronę prawną jego interesów. Wykonywanie pomocy prawnej wymaga warunków, które nie ograniczają niezależności radcy prawnego, nie uchybiają godności zawodu, nie stwarzają zagrożenia dla tajemnicy zawodowej ani nie powodują konfliktu interesów.

Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych w składzie:

r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek (przewodnicząca)

r.pr. Jolanta Czepe

r.pr. Andrzej Kadzik

r.pr. Agata Gutowska,

r.pr. Karolina Pukańska-Dura (opracowanie)

r.pr. Rafał Rybnik

r.pr. Grzegorz Wyszogrodzki

r.pr. Jacek Zieleziński

Przewodnicząca

*Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych*

r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek